

Dagtilbuddets navn	Willer
Tilsynsførende konsulent	Nethe Johansen
Dato tilsynsbesøg	22-09-2017
Dato tilsynssamtale	03-10-2017
Deltager tilsynssamtale	Lene Jensen, Leder, Lars Ronby, Souschef, Forældrerepræsentant: Morten Bo Eilersen Larsen Medarbejderrepræsentanter: Nina wilcke, Lene Juhl Nethe Johansen, Pædagogisk konsulent
Dato kvalitetssamtale	01-11-2017

Konklusion (*offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside*)

Willer er en meget velfungerende institution der fuldt ud lever op til formål og lovgivning, samt Hvidovre kommunes driftsoverenskomst.

Jeg mødte udelukkende engagerede og nærværende medarbejdere under mit tilsynsbesøg. Der var/ er en rigtig god stemning og man føler sig meget velkommen i huset. Der er fokus på selvhjulpethed og sprog, hvilket er meget tydeligt i pædagogikken, hvor medarbejderne understøtter børnene på en meget anerkendende måde.

Medarbejderne har generelt gode muligheder for at komme på kurser og for at holde sig opdateret fagligt. Ledelsen i Willer arbejder meget inddragende, hvilket bl.a. betyder at medarbejderne har stor indflydelse på udviklingen i institutionen. Bl.a. ift. at introducere nye pædagogiske metoder. Et eksempel er "Fri for mobberi" (Maryfonden) hvor alle medarbejdere enten er uddannet til at bruge metoden eller skal uddannes i metoden. Der er meget fint fokus på at styrke børnefællesskabet og at lære børnene at håndtere konflikter bl.a. gennem brug af "Bamsevennerne" gennem dialog med børnene om forskellige temaer der omhandler at være en god ven og hjælpe hinanden. Der arbejdes helt bevidst med at have et positivt fokus og ikke "udskamme" børn der nogle gange kommer til at handle uhensigtsmæssigt, men fokus på at fremme positiv adfærd.

Institutionen deltager i Hvidovre Kommunes projekt TOPI, som omhandler tidlig opsporing og pædagogisk indsats, og er generelt meget orienteret mod at fremme børnenes trivsel, udvikling og læring.

Der er et meget positivt forældresamarbejde og en aktiv forældrebestyrelse der understøtter medarbejdere og ledelse positivt i hverdagen og ved sociale arrangementer.

Der er en god praksis ved opstart for nye børn, hvor der forud afholdes en samtale med familien, hvor der bl.a. forventningsafstemmes ift. det kommende samarbejde. Ledelse og medarbejdere har rigtig gode erfaringer med dette.

Der kan med fordel udvikles på metoder til at få større indsigt i børneperspektivet i den lovpligtige *Børnemiljøvurdering*, der indgår i den pædagogiske læreplan. Dette blev drøftet på tilsynssamtalen.

Dagtilbuddets skriftlige materiale

foreligger

- a. Læreplan -----
 - o herunder digital dannelse (medielæringsstrategi) -----
- b. Mad- og måltidspolitik -----
- c. Tabulex (forældrekommunikation), f.eks.
 - o Ugeplan -----
 - o Fora -----
 - o Nyhedsbrev -----
 - o Andet Klik for at skrive tekst
- d. Trivselsvurderinger (TOPI) -----
- e. Sprogurderinger -----
- f. Eventuelt andet skriftligt materiale
 - o Bevægelsespolitik (dagtilbud med idrætscertificering) -----
 - o Beskrivelser af arbejdet med bæredygtighed -----
 - o Andet: *Nyhedsbrev* -----

Tilsynssamtale

Dialog om fokuspunkter og observationsbesøg.

Generelt: Læreplan: I jeres Læreplan beskriver I hvordan I arbejder med temaerne i 2 (4) måneder ad gangen. Beskriv hvordan. Det er en meget skarp opdeling! Hvordan giver det mening?? Sprog, barnets alsidige personlige udvikling og sociale kompetencer skal jo gerne være i fokus hele året!! Hvordan sikrer I det?

Der skal opstilles særskilte konkrete mål for de 0-2 årige og de 3-5 (6) årige. Jeg kan ikke se at i overholder dette, men at der for nogle læreplanstemaer enten kun er for d 0-3 årige og for andre kun for de 3-5(6) årige??

1) Pædagogik

- **Hvordan arbejdes der med TOPI?**
- **Medarbejdere der ikke har deltaget i udd. Hvordan informeres (og inddrages) de?**

Det er en stor udfordring er at finde tid, men samtidig er det et rigtig godt værktøj som kan anvendes til at sætte fokus på egen praksis og det enkelte barn.

Metoden afføder rigtig gode snakke og refleksioner om børnene. Det er fedt med et struktureret værktøj på. Vi er ikke blevet overraskede eller har fundet nogle børn vi ikke vidste havde særlige behov. Tascha kommer d. 23/10 og laver oplæg om systemisk tænkning.

Sammen om barnet: Willer havde først tilmeldt sig, men har afmeldt sig igen da de ikke kunne få lov til at sende få medarbejdere afsted.

Lene vil gerne tage dette op på kvalitetssamtalen.

Der er ikke kommet en lovet tilbagemelding fra det møde der blev afholdt om de selvejende institutioners deltagelse i SOB.

- **Tid til refleksion:**

på personalemøderne drøftes ofte børn og sparring om enkelte børn. Vi forsøger så vidt muligt at undgå at tale pædagogik på stuen mens børnene er der. Vi prøver at finde små huller i hverdagen hvor vi kan vende børn og andet, da der er stuemøde 3 timer hver 3. Måned. Torsdagsmøder kl. 9-10 hvor en medarbejder fra hver stue deltager og planlægger og koordinerer også ift. Læreplansarbejdet.

- **Læreplansarbejde**

Tidligere blev der hver anden måned holdt møde hvor man skrev mål og evaluerede. De overordnede læreplan har alle været med til at drøfte. Alle har haft mulighed for at komme med input og så har nogle udvalgte medarbejdere skriver læreplanen. Der arbejdes med alle temaer hele året men særligt fokuseret i perioder.

2) *Trivsel*

- **Børnemiljøvurdering:** *denne skal iflg. Dagtilbudsloven (Lov om Læreplaner) vurderes ud fra et børneperspektiv. Den nuværende tekst er en beskrivelse af de fysiske omgivelser. TJEK DCUM materiale!!*

Hvordan vil I arbejde med det? (interviews, DCUM Dagtilbudstermometeret, andet??)

Der er blevet arbejdet med børneinterviews af nogle børn

- **Fri for Mobberi:** *hvordan? Hvilke tegn ser I på at det virker?*

I børnehaven taler de voksne med børnene om at være gode venner. Hvordan passer vi på hinanden og siger fra? Alle stuer anvender materialet. Det er dog nyt at rød stue kobles på. Tidligere holdt de fællessamlinger 1 fredag om måneden, hvor der bliver sunget og talt om venskaber, på tværs af stuerne.

Alle medarbejdere har deltaget i uddannelse i metoden med Rikke Bille fra Mary Fonden.

- **Forældreperspektiv:**

Børnene fortæller om det hjemme. Der har været afholdt et forældremøde om "Fri for mobberi", men det kan være svært at samle forældrene til at deltage på forældremøde, hvilket er ærgerligt, for de forældre der deltog fik meget ud af det.

Oplever at der er væsentligt færre konflikter og mobning.

Der kunne med fordel være en rød tråd til skolen. Børnene kunne have den med i overgangen til SFO/Skole.

3) Sprog

- *Hvordan arbejdes med sprog (eksempler på aktiviteter:*

Dialogisk læsning, Rim og remser, sanglege m.m.) Hvordan vil I arbejde med sproglige aktiviteter (Dialogisk- /højtlesning, Rim og remser, synge sange når I ikke længere holder samling formiddag, eftermiddag eller til frokost på stuerne?

Personalet er meget opmærksomme på dette og har bl.a. fokus på at alle børn sidder sammen med en voksen der skal sikre at der samtales under måltiderne/ samlingerne. Derudover er der frigivet mere tid til leg/ aktiviteter på stuerne med den nye struktur.

Der arbejdes generelt med en opmærksomhed på sproget og at de voksne (medarbejderne) er sproglige rollemønstre, hvilket viste sig tydeligt under besøget. Bl.a. ifm. at der blev spillet spil i børnehaven og under måltiderne i vuggestuegrupperne.

I vuggestuen arbejder man med fokus på krop og bevægelse og holder så vidt muligt samling hver dag med fagte-sange om kroppen.

Der er opmærksomhed på at lytte og aflæse børnenes kropssprog i vuggestuen. Være observerende og sætte sig på gulvet. Opmærksomhed på det relationelle også ifm. "alenetid"¹/ pusletid. Sætter ord på barnets interesse og fuldfører sætninger. Sætter ord på følelser ifm. Konflikter. Vi er meget opmærksomme på hvordan vi kommunikerer om børnene foran børnene.

Børnehaven: Arbejder meget bevidst med sproget bl.a. under samlingerne. Introducerer også nye sange. Der er fokus på sprog i garderoben og i det hele tiden i dagligdags situationer.

Sproggruppe; ifm. TOPI har vi fokus på en gruppe børn der har særlige behov for sprogunderstøttende aktiviteter, og hvor der er ro til at arbejde med sprog målrettet denne gruppes behov.

Der laves TRAS (Tidlig Opsporing Af Sprog) på alle børn. Det er et rigtig godt værktøj. Godt samarbejde med Mette (Logopæd) der kommer jævnligt. Modtager sparring og hjælp til at teste børnene, især tosprogede ("Vis hvad du kan").

Lene er sprogpedagog og er uddannet i sprogpakken. Hun/ Willer savner sprognævret som de synes gav god inspiration og sparring. Der arbejdes med en (sprog) Idémappe; "Sproget har voksevæk". Denne anvendes i skolegruppen på et forløb over 10 uger.

Der er en udfordring med at mange børn, der fylder tre år, ikke kan rykke videre i børnehaven på grund af pladmangel. Der samarbejdes fint med pladsanvisningen om dette.

- *Sprogvurderinger: hvordan? Hvordan følges op?*

¹ Alenetid skal her forstås som tid, hvor et barn har én til én tid sammen med en pædagogisk medarbejder.

Samarbejde med forældre om sprog. Der tages udgangspunkt TRAS i samtaler med forældrene, hvor der også tales om hvordan forældrene kan medvirke til at understøtte barnets sproglige udvikling. Anvender også "Tras-mo" der er en udvidet TRAS med fokus også på motorik. Der er rigtig gode erfaringer med at inddrage dette i forældresamtalerne da det giver meget konkrete emner at tale om.

4) **Indretning**

- **Fælles spising i fællesrummet: nedbringelse af støj.**

Det er helt bevidst at der sidder en voksen ved hvert bord. Madordning hvor børnene ikke selv skal have frugt med hjælper med at nedbringe forstyrrelser.

Vær opmærksom på om det I egentlig gerne vil, kan lade sig gøre i den nye indretning/struktur.

Personalet oplever at det, med den nye måde at afvikle samlinger og måltider, gør det nemmere at organisere sig og man er ikke alene, hvis der fx er sygdom eller kurser på egen stue.

Forældre; Da den nye struktur blev introduceret, var reaktionen fra forældrebestyrelsen at det er mange børn at have samlet. Idéer: Måske kan man måle støjniveau (øret) og evt. Måle CO2 indholdet. Der er fordele og ulemper, ved den nye struktur, men opbakning til at personalet med deres faglige indsigt ved hvad de gør.

- **Læreplan:**

I skriver at I mener at børn skal udfordres og at deres nysgerrighed skal vækkes gennem indretning (læringsmiljøet) – Hvordan arbejder I med dette?

Vi taler meget om læringsmiljøer. Lige nu taler vi om legepladsen, og hvordan stuerne bliver indbydende og hyggelige og samtidig der er fokus på læring. Børnene har selv været med til at indrette det nye storegrupperum. Det har sænket konfliktniveauet. Der arbejdes på tværs i aldersopdelte grupper. Medarbejderne koordinerer aktiviteterne så de er tilpasset aldersgruppen. Mini-, mellem- og storegruppen.

5) **Organisering**

- Tid til refleksion og planlægning: Hvornår? (møder)

Fokuspunkter dagtilbud

1) **TOPI** – Nye retninger? Hvilke?

Det bliver rigtig godt at få Tascha ud på personalemødet. Vi har lagt op til sidemandsoplæring, men det er vanskeligt at formåidle videre.

Der arbejdes allerede med kollegial feedback på hinandens praksis.

Hvordan tænker I at I kan overføre dette til samtaler med forældrene.

Vores forældresamarbejde baserer sig på tillid.

Der afholdes forventningssamtaler med alle nye forældre hvor rammen sættes.

Forældreperspektiv. Opfordrer til at forældrene har tillid til personalet. Det er vigtigt at der tales om problemerne (svesken på disken) Forældregruppen er forholdsvis homogen med

ressourcestærke forældre. Forældrebestyrelsen bakker op og har tillid og har god kontakt med personalet.

NB! Vær opmærksomme på at I skriver at der laves Trivselsvurderinger 3 x årligt i Jeres nyhedsbrev!!

2) Måltidspædagogik;

Der skal være personalemøde (3/10 2017) hvor emnet skal drøftes. Tobias (kok) deltager på alle personalemøder (1 time)

Temaer for måltidspolitik; mad-mod og måltidsdidaktik.

Hvordan er man Rollemodel ifm. Måltidet - hvad vil det sige?

Selvhjulpethed hvordan er det muligt?

I er velkomne til at trække på Nethe (pædagogisk konsulent) og Nina (udviklingskonsulent) evt. invitere os til et personalemøde om Jeres mad og måltidspolitik.

Spm.: Kan man fritages fra madordningen hvis man fx er veganer?

Her kan I læse hvad der er besluttet officielt: (fra Hvidovre Kommunes hjemmeside)

"Et barn med et lægedokumenteret behov for en diæt, som institutionen ikke kan imødekomme, kan fritages fra at deltage i frokostordningen. Følgende betingelser skal være opfyldt:

- *Barnet har en lægedokumenteret allergi eller anden sygdom, som kræver specialkost*
- *Kommunen vurderer, at den ikke forsvarligt kan tilbyde barnet frokost i daginstitutionen.*

Hvis dit barn har lægedokumenteret behov for diæt, følges denne procedure:

1. *Først – drøft med institutionens leder, om det er muligt at imødekomme barnets behov for specialkost.*
2. *Dernæst – hvis ikke det er muligt for institutionen at imødekomme barnets behov for specialkost, skal der sendes en skriftlig ansøgning om, fritagelse fra madordningen. Sammen med ansøgningen vedlægges en lægeerklæring om barnets behov for specialkost. Ansøgningen og lægeerklæringen sendes til bv@hvidovre.dk eller via daginstitutionens leder.*
3. *Herefter afgør chefen for Familie- og Dagtilbudsafdelingen efter en drøftelse med institutionens leder, om barnet kan fritages fra madordningen. I vil få skriftlig besked om afgørelsen i jeres E-boks.*

Hvis barnet fritages fra madordningen, skal I ikke betale for madordningen i den periode, fritagelsen gælder."

Fokuspunkter konsulent

- 1) **Arbejdet med Læreplanstemaerne i praksis** (Beskrivelse af arbejdet med læreplansforløb 4 måneder ad gangen – hvordan?)
Se under Pædagogik!
- 2) **Børnemiljøvurdering i et børneperspektiv** (Læreplan)
Børneinterviews; Hvordan? Hvilke nye indsigter bidrager Jeres børneinterview til og hvilke forandringer har de (evt.) givet anledning til?

Der er i Willers læreplan beskrevet hvordan der er arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, hvor det bl.a. beskrives, at der for at inddrage børneperspektivet, arbejdes med "Fri for mobberi" (ift. psykiske børnemiljø). Der arbejdes systematisk med metoden i alle grupper. Vuggestuen er ikke kommet helt i gang, da medarbejderne skal på kursus, men der er indkøbt materiale (kufferter) der er målrettet vuggestuebørn. I forhold til det fysiske børnemiljø, har børnene i børnehaven taget billeder af legepladsen. (Hvad er det sjoveste og hvad er det mest kedelige sted i børnehaven?) ved sidstnævnte blev personalet overraskede over, at det de troede børnene syntes var sjovt, ikke blev oplevet sjovt af børnene.

Opfølgning

Anbefaling:

Det vigtige er at der arbejdes med at opnå nye indsigter i *børnenes oplevelser*. At der, så vidt muligt, skaffes data/ viden om, hvordan børnene reelt oplever deres dagligdag i børnehaven (det er kun de 4-6 årige der iflg. Lovgivningen skal spørges) og, så vidt muligt, at det ikke beror på de voksnes *tolkninger*.

Der er primært arbejdet med det fysiske børnemiljø, og derfor er der stadig behov for at der arbejdes på at opnå større viden om børnenes oplevelser af det psykiske børnemiljø.

Medbragt/ udleveret materiale: "Dagtilbudstermometeret", blev kort drøftet og det blev aftalt at ledelsen og medarbejderne skulle kigge på det og overveje, hvordan de kan arbejde med at få kendskab til børnenes oplevelser af især det psykiske børnemiljø, da de arbejder fint med afdækning af det fysiske og æstetiske børnemiljø. Derudover kunne der, især med henblik på den nye struktur hvor al spisning foregår i fællesrummet, fokuseres på børnenes oplevelse af støj.

NB! Dette kan følges op på kvalitetssamtalen d. 1/11 2017 med Charlotte.

Bilag 1

Dagtilbuddets egen beskrivelse

1. Læreplaner / læringsmiljøer

Hvordan organiserer I arbejdet med læreplaner og læringsmiljøer, herunder hvordan tilrettelægger I ...

- ... refleksioner?
- ... arbejdet med mål for børnenes læring?
- ... evalueringer?

Vi har omlagt vores pædagogiske læreplan, så den fremover løber over 2 år med fokus på hvert tema á 4 måneders varighed, fremfor at den løber 1 år med fokus på hvert tema á 2 måneders varighed. Dette tiltag har vi skønnet for at kunne fordybe os bedre indenfor hvert tema, ligesom forskellige tiltag udefra, har gjort det nødvendigt.

Ved start af hvert nyt tema, er det oppe på et p-møde, hvor de overordnede mål og strategier planlægges for den kommende periode.

For at sikre os at vi fastholder kursen, har vi et ugentligt møde hvor vi evaluerer den forgangne uges tema, samtidig med at vi opsummerer hvad næste uges aktiviteter er.

Ved disse ugentlige møder bliver der reflekteret over hvad der var brugbart og hvad som kan/skal ændres.

Dette bliver nedfældet og udmøntet i en egentlig ugeplan, som også bliver sendt ud til forældrene via Tabulex, samtidig med at den bliver ophængt i institutionen.

Vi finder at denne måde at arbejde med lærerplansarbejdet i høj grad er medvirkende til at gøre den nærværende. På denne måde mener vi også at vi løbene får sikret dokumentation på en valid måde.

Refleksioner og evalueringer er svære at afskærme, og er noget som kontinuerligt sker processuelt.

Ved den afsluttende evaluering af et givent tema, benytter vi os af det skema som er i den ramme for pædagogiske lærerplaner som Hvidovre Kommune har udarbejdet.

Her arbejder vi i dybden med analyse, refleksioner og evalueringer, som udmøntes i periodens samlede læreplanstema, som så bliver meldt ud til forældrene via Tabulex samtidig med at de bliver hængt op i institutionen.

Hvordan sikrer I, at personale har ejerskab på læreplanerne og at de omsætter dem...

- ... i planlagte aktiviteter
- ... i hverdagsaktiviteter

For at personalet har/tager størst mulig ejerskab af såvel hverdagsaktiviteterne som de planlagte aktiviteter, bestræber vi os på at hver enkelt har/får/tager initiativ til at byde ind med personlige interesser/kompetencer, for derved at gøre lærerplansarbejdet nærværende samt at give personalet mere indflydelse på egen praksis.

Groft sagt kan man sige at vi gør os store bestræbelser for at personalet føler de har indflydelse på lærerplansarbejdet, da det ellers ville kunne munde ud i 'venstrehåndsarbejde'.

Hver stue har en mappe med vores overordnede læreplan, evalueringsskema og ugeplansskema. Derved har de hele tiden vores mål for øje.

Derudover har vi hver torsdag møde, hvor vi evaluerer den forgangne uges aktiviteter, samtidig med at vi planlægger den følgende uges aktiviteter.

Den følgende uges aktiviteter bliver nedfældet i en ugeplan, som meldes ud til forældrene via Tabulex og opslag i institutionen, og som samtidig benyttes af personalet til at holde tråd i og trit med forløbet. Vi mener at vi på denne måde sørger for at lærerplanen er nærværende, da det jo står pædagogerne frit hvad de vil lave, indenfor rammen, samtidig med at de hele tiden kan holde sig ajour.

Vi finder med denne ajourføring af de planlagte aktiviteter, at der frigives mere plads til at gøre hverdagsaktiviteterne mere levende og spontane, jf. devisen om at jo mere planlægning des mere plads til spontanitet.

Hvordan arbejder I med børnemiljø og sikrer, at I inddrager børneperspektiv?

Børnemiljømæssigt, har vi fælles fokus på følgende:

Vi lægger vægt på at alle børn og forældre bliver mødt i huset, af glade og imødekomende voksne,

der hilser på barnet med navns nævnelse og siger "godmorgen". Dette medvirker til at børnene føler sig velkomne, set og værdsat som en del af fællesskabet. Vi oplever at både de og forældrene reagerer positivt på dette. De smiler og virker glade for at komme ind om morgenen.

Personalet tager sig tid til at lytte, når barnet forsøger at udtrykke sig, enten med ord og/ eller med kropssprog. Vi oplever børnene bliver lettede og glade, når det lykkedes at få kommunikeret deres budskab. I Børnehuset Willer prioriterer vi, at barnet føler sig set og hørt. Vi mener i høj grad, at dette medvirker til en følelse af tryghed og selvværd hos barnet.

Vi tilgodeser, så vidt muligt, hvis det enkelte barn finder en særlig tryghed hos bestemte voksne, og respekterer barnets behov for denne trygge base.

For at inddrage børneperspektivet bruger vi meget børneinterviews, som også indgår i vores lærerplansarbejde. Tilmed bruger vi iPad meget, til at få børnene til at udtrykke sig visuelt, hvad de måske ikke formår at gøre så godt verbalt. Så får de stillet til opgave at tage billeder af hvad de synes er godt og/eller hvad som ikke er så godt. Det kan være legerum i rummet, legeting, legeplads mm.

Hos de mindste børn (vuggestuerne) tolker vi meget på deres trivsel og lyst til udvikling. Vi har lige startet en ny vuggestuegruppe op, og tolker/måler hér meget på hvordan børnene trives, og ikke mindst hvordan forældrenes tilgang til os som institution er.

2. Sprogindsats

Hvordan arbejder I med sprogstrategier i det pædagogiske arbejde?

Det bedste man kan give sit barn er et stort ordforråd. Dette kan gøres på forskellige måder og kan tilpasses alle familier.

Et stort ordforråd er grundlæggende for barnets indlæring.

Vi mener ikke at barnet kan instrueres i at lære sprog, men derimod at barnet skal stimuleres til at lære sprog. Dette forsøger vi på bedste vis at leve op til, ved at være bevidste om den voksnes betydning for barnets sprogtilegnelse.

I Børnehuset Willer anses alt pædagogisk personale som sproglige rollemodeller.

Som sproglig rollemodel skal den voksne sikre et rigt og varieret sprogligt miljø, samt give mulighed for at afkode ords betydning og sprogets mønstre. Ligeledes skal den sproglige rollemodel opfordre barnet til at bruge sproget så dette udvikles, og barnet oplever at kunne variere sin kommunikationsform.

Vi mener desuden at barnet lære bedst ved at være aktivt deltagende. Det vil sige at barnet selv er medvirkende til, at danne en forståelse af, hvad ord betyder samt hvordan man lærer sætninger.

I Børnehuset Willer sætter vi samtidig fokus på sproget i hverdagen i form af forskellige pædagogiske aktiviteter. Dette vil blandt andet udspille sig i form af de tre sprogstrategier:

- Samtaler i hverdagen
- Dialogisk læsning

- Tematisk sprogarbejde

Vores mål er at barnet:

- Lærer at forstå sig selv og sin omverden
- Tilegner sig ny viden og færdigheder og dermed udvikler sin sproglige kompetence
- Kan give udtryk for egne tanker og følelser
- Styrkes i fællesskabet med andre

For at styrke barnets sprog gør vi følgende:

- Arbejder bevidst med sproget dagligt
- Er gode rollemodeller ved for eksempel at udfordre til sproglig kreativitet
- Lytter og er nærværende gennem samtale. Snakker med børnene og ikke til børnene.
- Læser højt og fortæller historier
- Giver mulighed for leg
- Synger og laver sanglege
- Gennemfører et 10 ugers sprogstimuleringsprojekt hvert forår for de kommende skolebørn, hvor vi leger med bogstaver, begreber, rim og remser for at styrke den kommende læse- og skriveindlæring.
- Samarbejder med Hvidovre Kommunes talepædagog.
- Benævner dagligdagens ting og opfordrer vuggestuebarnet til at prøve at snakke i stedet for at pege.

Når vi arbejder med sproget forsøger vi at inddrage de ti understøttende sprogstrategier:

- Brug åbnende spørgsmål
- Følg barnets interesse
- Fortolk og udvid hvad barnet siger
- Hjælp barnet med at sætte ord på
- Vent på barnets svar
- Relater til noget barnet kender
- Forklar ord barnet ikke kender i forvejen
- Udnyt de sproglige kompetencer barnet har i forvejen
- Leg med sproget når det er muligt
- Ret ikke barnets fejl direkte

3. Overgange

**Hvordan tilrettelægger I børnenes overgange?
(eksempelvis, hvornår afholder I introsamtaler, mm)**

- **Fra hjem til dagtilbud**

Vi afholder forventningssamtaler med alle nye forældre. Der deltager den pædagog som skal køre barnet ind og en fra ledelsen. Disse samtaler giver rigtig god mening, da det giver os

et overordnet kendskab til barnet og dets familie. Vi ser det også, som en mulighed for forældrene, at de kan lære ledelsen at kende og derved bliver det nemmere for dem at henvende sig, hvis der skulle opstå et behov for dette.

- **Interne overgange, eksempelvis mellem vuggestue og børnehave**

Ved skift fra egen vuggestue, afholder vi et overflytningsmøde, om barnet og dets historie. Børnene kommer på besøg i børnehaven, i en periode op til skiftet. Vi vurderer fra barn til barn, hvor lidt og hvor meget, og hvor længe der følger en pædagog med fra vuggestuen. Herudover er der altid åbent for at barnet kan komme på 'besøg' i vuggestuen.

- **Eksterne overgange, eksempelvis til eller fra et andet dagtilbud**

Hvis vi modtager børn fra et andet dagtilbud holder vi også en forventningssamtale. Det er meget vigtigt for os, at forældrene føler tryghed og har tillid til os. Hvis de ikke har det godt i Willer får deres børn det heller ikke. Vi italesætter ved denne samtale, at det er yderst vigtigt, at komme og stille spørgsmål, hvis der er noget man undres over, så vi hele tiden har rene linjer. Ligeledes italesætter vi også, at hvis vi har en bekymring for deres barn, er de, den første der får det at vide, samtidig med at vi spørger om lov til at indhente oplysninger fra tidligere institution.

Hvor mange børn blev skoleudsat i det igangværende skoleår?

1

Er der kommet børn tilbage, der var startet op i skole?

Nej

4. Inklusionsmidler

Hvordan arbejder I med de inklusionsmidler, som I har fået tildelt?

Efter budgettildelingsmodellen fra 2014, blev Børnehuset Willer beskåret et anseeligt beløb, hvorfor der ikke har været midler til at have en særskilt inklusionspædagog ansat.

Dette har vi grebet an ved, at sende vores fastansatte pædagoger på uddannelse i social inklusion. Derudover har der så været midler til at ansætte en vikar 20 timer ugentligt, som så kan træde til ved behov.

Vi har pt. 3 pædagoger ansat med denne uddannelse, men sigtet er at samtlige pædagoger skal have uddannelsen indenfor social inklusion.

Pt. har vi tanker om at danne et internt inklusionsnetværk i institutionen. Tanken bag er at der skal afholdes inklusionsmøder på en konferencelignende måde, så vi på den måde kan holde hinanden opdateret, ikke blot om det enkelte barn, men også på det rent faglige niveau.

5. Fysiske rammer

Hvordan udnytter og inddrager I jeres fysiske rammer i det pædagogiske arbejde?

Indendørs har vi fornyligt indrettet vores fællesrum til spisesal. Dette tiltag var tænkt på som et led i vores nye madordning, som forhåbentlig udfolder sig, når vores køkken står færdigombygget den 1. oktober.

Det har dog allerede vist sig at være et tiltag af de bedre. På trods af den samlede børnemængde er der forbavsende ro, børnene sidder sammen på tværs, og hvert bord har en voksen ved sig.

Dette har tilmed givet en anderledes indretning med og på stuerne, som nu udelukkende bliver brugt

til leg, uden at madrester får forvildet sig ind i legetøjet.

Alle vores klapborde er flyttet fra stuerne og ud i fællesrummet, som derved stadig kan fungere med store tumlemøbler mm.

Stuerne er små, men personalet har gjort meget ud af at tænke på indretningen, og lave rum i rummene som giver plads og mulighed for fordybelse.

Vi har fornyligt omorganiseret os, og er gået fra aldersopdelte stuer, til to børnehavegrupper og to vuggestuegrupper, hvilket var en nødvendighed med den anvisning af børn vi fik.

Vi har nu organiseret os så vi arbejder rigtig meget på tværs, stadig i aldersopdelte grupper, og rummene er opdelt efter alder og aktiviteter i de to børnehavegrupper.

Udendørs har vi fornylig fået opstillet en lukket fodboldbane, som er et stort hit hos børnene.

Derudover har vi fået kasser sat op til det forskellige udendørs legetøj, som bliver ryddet op hver dag når legepladsen lukker, og som derved fungerer som et naturligt led hos børnenes organiseringsforståelse/oprydningsevner.

6. Forældresamarbejde

Hvordan sikrer I, at samtlige forældre oplever et godt forældresamarbejde?

Et godt forældresamarbejde starter for os med kommunikation/information.

Allerede ved vores forventningssamtaler bliver forældrene gjort opmærksom på vores tanker om dem som eksperterne i deres børns liv.

De bliver forsikret at ingen information om deres barn nogensinde kommer til at forlade institutionen uden deres viden og/eller tilladelse. Dette primært tænkt om eventuelle bekymringer om barnet.

Helt generelt bestræber vi os på at have en tilgang til og med forældrene, så ris og ros kan gives og modtages på et gensidigt og konstruktivt plan.

Dette mener vi selv at vi mestrer godt, og vi er på fornavn med stort set hele forældre gruppen.

Hvordan indgår forældretilfredshedsundersøgelsen i jeres arbejde med forældrene?

Overordnet set, har vi ikke haft brugt forældretilfredshedsundersøgelsen i vores arbejde med vores forældre.

Vi er selvfølgelig opmærksomme på de punkter i undersøgelsen hvor vi mener vi selv kan forbedre os, men der er og skal vel altid være plads til forbedringer.

I hvilke samarbejdsfora inddrager I forældrene – og hvordan fungerer det?

Da vi er en selvejende institution kan vi vel først og fremmest sige at vores forældrebestyrelse er vores fremmeste samarbejdsfora for og med forældrene. Vi skal også nævne at vi er beliggende i et ressourcestærkt kvarter, og dermed stiller forældrene store krav til os. Vi har ved hver valgperiode kampvalg til bestyrelsen, som består af ressourcestærke forældre.

Derudover har vi et fest forældre udvalg, som forestår sommer og jule fester, hvor personalet deltager som gæster.

I den udstrækning der er tilslutning til og med forældre arbejdsdage, har vi også sådanne. Vi har f.eks. lige haft en arbejdsdagsdag, hvor der var temmelig stor tilslutning.

Vi et stort forældremøde som ligger i foråret hvor vi samtidig har valg til bestyrelsen, og derudover har forskellige emner oppe, som enten er fra os selv, eller fra en ekstern foredragsholder. Derudover holder hver stue et forældremøde for stuens forældre om efteråret.

Hvis man kan kalde Tabulex for et samarbejdsfora for/med forældrene, skal det vel også nævnes.

Hvordan omsætter I konkret viden og værktøjer fra ”Sammen om Barnet” og ”TOPI” i jeres forældresamarbejde?

Vi skal først ordentlig i gang med TOPI til august, så vi har for nuværende ikke nogen konkret viden og/eller værktøjer vi kan omsætte til konkret praksis endnu, men vi glæder os til at komme ordentligt i gang med TOPI.

7. Personale

Medarbejderudvikling

Hvordan arbejdes der med medarbejderudvikling?

Helt generelt bestræber vi os i Børnehuset Willer på at have så flad en struktur som muligt, hvilket giver personalet en stor grad af frihed til at tilrettelægge deres arbejde. Denne form for organisering, føler vi giver en kontinuerlig udvikling blandt vores medarbejdere, da vi oplever det giver et flow i personalegruppen, og derved en øget arbejdslyst.

Udover ovennævnte uddannelse i social inklusion, er der altid åbent for at personalet kan søge om videreuddannelse, hvilket også bliver imødekommet hvis det skønnes at behovet er der, og selvfølgelig ikke mindst, hvis ressourcerne er til det.

MUS-samtaler bliver afholdt én gang årligt for alt pædagogisk personale.

Hvordan sikres der, at personalet har de fornødne kompetencer til at løse de opgaver, der skal løses?

Først og fremmest gennem uddannelse og kurser.

Dernæst kan vel siges at vidensdeling og sidemandsoplæring er begreber som vi sætter højt i vores pædagogiske hverdag.

Vi bestræber os meget på at have en åben og ordentlig omgangstone til og med hinanden, så det derved bliver legalt at påtale mangler hos sig selv, som hos andre.

Hvordan er vidensdeling organiseret?

Når en eller flere personaler har været på uddannelse eller kursus, er der punkter på dagsordenen til p-møderne, hvor dennes opnåede viden formidles.

Derudover har vi vores inklusionskonferencer, hvor der bliver videns delt, både om enkelt individer som grupper, men i lige så høj grad for at bevare en høj inklusionsfaglighed.

Vi har et digitalt drev hvor vi har en vidensbank, hvori vi samler/gemmer forskellige relevante

artikler/referater/links mm. Dette er for ikke at drukne personalet i information, og derfor har vi al information samlet ét sted som kan tilgås ved behov.

Hvordan organiserer I implementeringen af nye tiltag, f.eks. Sammen om Barnet og TOPI? (fx pædagogmøder, møder for samtlige medarbejdere, teammøder, stuemøder, mm.)

Vi er ikke kommet helt i gang med TOPI endnu, men har selvfølgelig gjort os tanker om hvordan vi vil organisere det.

Vi har valgt at der skal være en superbruger fra hver stue, som er tovholder på processen.

Vi har valgt at afholde pædagogmøder, hvor stuens to pædagoger videndeler/sparrer indbyrdes, både ift. selve testen, og også analyserne.

Vi glæder os til at komme i gang med arbejdet omkring TOPI – og de muligheder det indebærer.

Normering

Fordeling pædagogtimer – medhjælpertimer

<u>Pædagogtimer</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af uddannede pædagoger. Da ledere bliver lønnet af en anden konto, tæller lederens børnetimer ikke med.</i>	316 pædagogtimer/uge
<u>Medhjælpertimer</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af ikke pædagoguddannede medarbejdere (selvom medarbejderen kan have en anden uddannelse)</i>	160 timer/uge
<u>Pædagogstuderende</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af pædagogstuderende i de lønnede praktikperioder</i>	%

Følgende medarbejdere tæller **ikke** med i normeringen:

PAU-elever, pædagogstuderende i de ikke lønnede praktikperioder og medarbejdere i løntilskud

Er der PAU- elever i huset? Ja Nej

Hvilken betydning har det for jeres pædagogiske arbejde, at I har PAU-elever og/eller pædagogstuderende?

Klik eller tryk her for at skrive tekst.

Hvordan har personaleudskiftningen været, når I ser et år tilbage?

3 pædagoger der er fratrådt deres stilling, og 3 nye ansat i deres stillinger.

8. Egen vurdering

Hvad er jeres egen vurdering af institutionen?

Vi mener selv at vi har en velfungerende institution som både børn, forældre og personale sætter pris på og er glade for. Dette måler vi også på da vi modtager rigtig mange søskendebørn.

Vi mener selv at med noget af den udskiftning som har været i personalegruppen i indeværende år,

har været en markant forbedring.

Vi mener selv at vi af de sidste to omgange har sendt nogle børn videre i skole, som har været meget skoleparate. Det er også de tilbagemeldinger vi får og har fået, og det er også hvad vi ser ud fra de screeninger som bliver tilbagemeldt fra skolerne.

Som ledelse efterstræber vi endog i meget høj grad at have så flad en struktur som muligt, da vi mener at vi på denne måde lettere kan implementere nye tiltag, være synlige og have/bevare en omgangstone, så alle sten kan blive vendt.

På baggrund af denne vurdering, hvilke pædagogiske fokuspunkter vil I da pege på til jeres kommende pædagogiske tilsyn?

Uden at vide for meget er vi spændte på hvad TOPI peger på. Vi er åbne for at dette ville kunne pege i nogle nye retninger.

Måltidspædagogik.

Bilag 2

Konsulentens observationsbeskrivelse

Generelt:

Grøn stue kl. 8:30-9: Der er fuld gang i forberedelser til den kommende Cirkusfest (26/9). Tre piger farvelægger kulisser til cirkus sammen med en voksen.

Der skal være generalprøve på cirkus hvor alle børn skal samles i fællesrummet.

Der er 12 børn på stuen men alligevel rimeligt stille. I det lille legerum er der 6 børn der spiller iPad. Hver fredag må børnene have iPad med. Børnene må gerne spille spil, men de må ikke kunne komme på internettet og fx se U tube.

Kl. 9 spiser alle børn formiddagsmad i fællesrummet. Dette blev besluttet dels for at få mere plads til leg på stuerne da der ikke længere er behov for så mange borde. Derudover skiftes stuerne til at forberede formiddagsmaden og rydde op i Fællesrummet. Det betyder at der ikke skal ryddes op på alle stuer og derved er mere tid til samvær med børnene. Det giver selvfølgelig et lidt højt lydniveau, da der er mange børn. De voksne forsøger så vidt muligt at holde lydniveauet nede, men det er vanskeligt i det store rum hvor akustikken ikke er alt for god, men det virkede alligevel meget hyggeligt. Der sidder en voksen ved hvert bord.

Ved et af bordene taler den voksne om hvad de skal efter formiddagsmaden. De skal øve cirkus.

Der bliver afleveret børn under formiddagsmaden, det giver kun lidt uro, men det er tydeligt at nogle af børnene der bliver afleveret er lidt beklemte. Personalet er gode til at tage imod børnene. De mindste børn i Vuggestuen har deres egen formiddagsmad på stuen. De er endnu for små til at deltage i det store forum.

Børnene får lov at rejse sig efterhånden som de bliver færdige med at spise. De går ind på stuerne igen.

Der skal nu gøres klar til cirkus.

Blå stue kl. 9:30-10: fire børn spiller et spil. En voksen hjælper dem og fastholder dem i legen. Der bliver talt om farver og former undervejs. Den voksne guider børnene fint så de selv finder de rigtige farver og former. Da spillet er slut kommer andre børn til og vil spille.

Ved et andet bord sidder en voksen også og spiller et spil med 4 børn. Et af børnene rejser sig og vil ikke være med mere... Der bliver snakket om spillet ... i sofaen sidder der mange børn og hhv. Spiller eller kigger på iPad. Man skal skrives på en liste til at spille på børnehavens iPad.

En af de børn der er med i spillet er færdig på toilettet. Den voksne rejser sig for at hjælpe med at tørre. En dreng kommer løbende over til den mandlige voksne og slår ham. Den voksne kigger på ham og siger 'du skal ikke slå, *drengens navn*' drengen siger ikke noget, men sætter sig kort efter ved bordet og kigger på at de andre spiller. Der bliver ikke rigtig sagt noget til ham.

Nu skal de til at gøre klar til generalprøve i fællesrummet. Der bliver meget uro på stuen... en af de voksne der har spillet med nogle børn fortæller at de må afbryde spillet fordi de skal gøres klar til cirkus. De kan spille senere... det accepterer børnene.

De voksne hjælper børnene med at få det rigtige tøj på. De fleste børn klarer det fint selv. Nu synger børnene en velkomst- cirkussang. De er gode til at huske teksten med kun lidt hjælp fra en voksen.

En voksen kommer ind på stuen for at sige at de nu alle skal gå stille og roligt op i fællesrummet.

Da børnene er kommet ud i fællesrummet sætter de sig på gulvet.

Vuggestuebørnene er også med.

Alle børn er meget optagede af cirkusnumrene. Der er linedans med balance, tigre der slår kolbøtter og stærke mænd der løfter en vægt. Hele tiden understøtter de voksne børnene positivt. Der er en meget anerkendende tilgang til børnene og mange kram og små bekræftende berøringer. Der er mange smil og rolig tale til børnene. De voksne er opmærksomme på børnenes signaler og møder børnene med forståelse.

Gul stue kl. 11:00-11:30 ca.:

Det er spisetid i vuggestuegruppen. Der er 14 børn på stuen fordelt på tre borde og en voksen ved hvert bord. Der bliver talt om maden og fortalt om far og mor derhjemme – der er en god og hyggelig stemning. De voksne lytter og spørger nysgerrigt ind til det børnene fortæller.

Nu skal nogle børn sove til middag. De går direkte fra bordet og ind og lægger sig i en seng eller lægges i en krybbe. Jeg tænker at børnene må have fået skiftet ble inden maden.

Børnene bliver fint understøttet i selvhjulpethed fx at de selv kravler op og ned fra stolen, nogle med lidt hjælp fra en voksen. Alle børn har madpakker med indtil madordningen går i gang inden så længe og når køkkenet er færdigt.

Indretning /Sprog: På gul stue er der en "sangvæg" med billeder der symboliserer forskellige børnesange som børnene kan vælge imellem når de synger.

Legepladsen kl. ca. 12:15-13:45: Alle børnehavebørn er ude med enkelte undtagelser, nemlig nogle få børn der får lov at gå ind og sidde og lege. Der er forskellige lege i gang som børnene selv styrer. De voksne er til stede og er opmærksomme på om børn har behov for hjælp med mere. Der sættes ikke aktiviteter i gang. Fine eksempler på hvordan de voksne hjælper børn med at løse konflikter.

Rød stue kl. 13:50- 14:30: vuggestuegruppe. De fleste børn er vågnet fra middagslur. Der skal ryddes op på stuen. De voksne motiverer børnene til at hjælpe med at rydde op... de vil gerne hjælpe og får ros og anerkendelse. Der er 8 børn og to voksne. Der er en rolig stemning og de voksne møder børnene anerkendende og understøtter børnenes sprog / hjælper med at børnene fuldfører sætninger.

Efter maden, mens den ene voksne er i gang med at skifte ble på alle børnene, sætter den anden voksne sig og synger med børnene på en madras på gulvet. Børnene tæller til tre på fingrene. De synger "Bjørnen sover" og børnene kender den og venter på at sangen slutter og de brøler som en Bjørn. Den voksne synger lidt hurtigt. Børnene lytter men de synger ikke med. Måske går det lidt for hurtigt til at de kan følge med.

1. Pædagogik

Hvilke aktiviteter foregår der i børnehuset?

Hvordan tænkes læring ind det planlagte, det spontane og rutinerne?

Det er tydeligt at der arbejdes systematisk med børnenes selvhjulpethed i hele huset. De voksne understøtter og opmuntrer børnene til selv at klare sig med spisning, tage tøj af og på m.v. Der er planlagt at alle børn skal deltage i en generalprøve til deres Cirkus/ Høstfest. Alle børnene (undtaget de yngste vuggestuebørn) deltager og viser hvad de har øvet. Hele tiden er der en positiv og anerkendende tilgang til børnene også hvis et barn ikke vil være med.

Der tænkes i nogle situationer på at der foregår nogle mindre hyggelige overgangsaktiviteter (fx på Rød stue, hvor den ene voksne satte sig og sang med børnene mens de ventede på at få skiftet ble af den anden voksne.

Dette kunne man med fordel arbejde med i flere situationer hvor der sker opbrud/ overgang fra en aktivitet til en anden. Det var i flere situationer tydeligt at der blev lidt uro i overgangene fx da der skulle skiftes tøj til generalprøven (blå stue)

1. Pædagogik

Tegn hos børn

- **Børnenes deltagelse:** Børnene er aktivt deltagende, dvs. engageret, lyttende og optaget.
- **Børnenes nærmeste udviklingszone:** Børnene viser tegn på at være tilpas udfordret, dvs. at børnene giver udtryk for, at de vil prøve noget nyt, eller børnene viser tegn på at være trygge ved at udfordre sig selv eller bliver udfordret.

Jeg så kun glade og aktive børn da jeg var på besøg. De få konflikter jeg oplevede blev håndteret rigtig fint af personalet, hvor der blev lyttet af den voksne der hjalp med at sætte ord på og trøste. Der var mange hyggelige aktiviteter på stuerne hvor voksne sad ved borde og enten spillede, tegnede eller talte med børn og samtidig havde hyggelige samtaler om det de lavede eller andet der gav mening for børnene.

Der var i høj grad tegn på at børnene blev udfordret både socialt, kognitivt, sprogligt osv. Se bl.a. ovenfor!

1. Pædagogik

Tegn hos de voksne

- De voksnes relation til børnene: De voksne er nærværende, lyttende og engagerede. De voksne har øjenkontakt med børnene. De voksne har tilpas fysisk kontakt til børnene.
- De voksne arbejder med differentieret tilgang: De voksne tilbyder børnene differentierede aktiviteter, afstemt efter alder, udvikling, interesser, mv.
- De voksne følger børnenes læringsinitiativer: De voksne ser børnenes initiativer og følger og evt. udbygger dem.
- De voksne understøtter børnenes leg: De voksne skærmer børnene, så de kan lege uforstyrret. De voksne udvider legen, eksempelvis ved at deltage, tilføje idéer eller materiale, eller ved at understøtte børnene i at deltage i legen.

Der var tydeligvis en meget anerkendende og lyttende på alle stuer. Jeg oplevede at alle voksne var positivt understøttende ift. Børnenes initiativer og handlinger. Sprog og aktiviteter var fint afstemt efter børnenes alder og udviklingstrin. Der bliver arbejdet med at inddele børnene efter alder i bl.a. samlinger så de aktiviteter der foregår, så vidt muligt, afstemmes og tilpasses til børnenes forskellige interesser og udvikling. Der var fine eksempler på at de voksne indgik i børneaktiviteter.

2. Trivsel

Hvordan er det relationelle samspil?

Helt generelt oplevede jeg glade, aktive og deltagende børn, hvor der blev "set" og lyttet til af de voksne. Der var en meget anerkendende tilgang og hele tiden fik børnene positiv feedback fra de voksne, der generelt var opmærksomme på børnene og "mødte" børnene på en kærlig og positiv måde. De konflikter jeg overværede blev også håndteret rigtig fint, hvor den voksne sikrede at børnene fik mulighed for at få fortalt hinanden, hvad der gjorde dem hhv. vrede eller kede af det, på en meget fin, empatisk og anerkendende måde. Børnene blev trøstet og de voksne satte ord på følelser m.m. der hjalp børnene videre.

Alle stuer arbejder systematisk med Mary Fondens "Fri for mobberi". Det anvendes typisk under samling, hvor der fx tales om, hvis nogle børn er kede af det og hvad det kan skyldes. Børnene er meget glade for deres bamser og bruger dem ofte. Den store Bamse sidder placeret på en hylde på en af stuerne (Grøn stue). Den "ser alt" hvad børnene laver. De voksne fortæller gennem Bamse alle de gode ting som børnene gør, fx når de hjælper hinanden m.v.

Trivsel

Tegn hos børn

- Børnene virker glade.

- Børnene viser engagement, nysgerrighed og optagethed.
- Børnene indgår i ligeværdige udviklende relationer med hinanden.
- Børnene opsøger de voksne, hvis de har brug for støtte.

Se bl.a. ovenfor!

Trivsel

Tegn hos voksne

- De voksne virker glade – på en professionel måde.
- De voksne viser omsorg, fagligt engagement og optagethed.
- De voksne hjælper børnene på en anerkendende måde ved konflikter.

Jeg oplevede generelt at de voksne var positive og mødte børnene med anerkendelse, smil og en positiv indstilling. Der blev lyttet til børnene og spurgt ind til det børnene fortalte.

3. Sprog

Hvordan arbejdes der med verbal og nonverbal kommunikation?

Tegn hos børn

- Børnene viser interesse for det talte sprog og prøver at udtrykke sig sprogligt.
- Børnene stiller nysgerrige undersøgende spørgsmål.
- Børnene lytter til hinanden og til de voksne.
- Børnenes nonverbale kommunikation, eksempelvis kropskontakt, virker afstemt.

Det virkede generelt som om børnene var meget trygge og tillidsfulde omkring de voksne. Der var mange fine samtaler under aktiviteter og spising.

Der er dog en del støj under spising der for nogle børn kan betyde at de trækker sig i samtalen.

Tegn hos voksne

- De voksnes kommunikation med børnene er anerkendende og kendetegnet ved respekt.
- De voksne viser nysgerrighed for hvad børnene siger og reagerer relevant.
- De voksne muliggør, at børnene kan færdiggøre deres sætninger.
- De voksne stiller åbne, undersøgende spørgsmål, der understøtter børnene i deres optagethed.
- De voksne skaber muligheder for at børnene kan bruge og udvikle deres sprog i planlagte aktiviteter, som eksempelvis dialogisk læsning eller samling.
- De voksne arbejder målrettet med sprog i forbindelse med hverdagsrutinerne, som eksempelvis ved måltiderne.
- Der er overensstemmelse mellem den verbale og nonverbale kommunikation hos de voksne.

Der var overordnet set god sammenhæng mellem de voksnes kropssprog og mimik og det budskab de ville formidle. Der blev lyttet og spurgt nysgerrigt ind til børnenes fortællinger, og der var meget fint nærvær og øjenkontakt og især mange smil og anerkendende nik og bekræftelse. Jeg oplevede mange gode samtaler mellem børn og voksne under fx spil på blå stue, hvor de voksne var gode til at forklare, sætte ord på og guide børnene under spillet.

4. Indretning

Hvordan arbejdes der med indretning? (Indenfor og på legepladsen)

Indenfor: Der er arbejdet med at skabe mere plads på stuerne til leg og opdeling i mindre grupper. Der er blandt andet ikke længere så mange borde på stuerne idet de er flyttet ud i fællesrummet, hvor alle børnehavebørnene spiser formiddagsmad, frokost og eftermiddagsmad sammen. Børnene sidder ved faste borde sammen med en voksen.

Det giver en del larm under spisningen som der med fordel kan arbejdes på at nedbringe. På den positive side betyder det at der ikke skal ryddes op på alle stuer og derved er mere tid til samvær med børnene. Derudover skiftes stuerne til at gøre klar til hhv. formiddags- og eftermiddagsmad, hvilket betyder at stuerne har mere tid til leg og aktivitet i de uger hvor de ikke skal stå for dette.

Udenfor: Willers legeplads er stor og godt indrettet med mange muligheder for motorisk udfoldelse såsom boldspil, klatre, rutsje, gyng, cykle og lege i sandkasse. Det eneste jeg kan komme på de ikke har adgang til er vandleg og en bakke. Der er gode skyggesteder og en overdækket og meget stor sandkasse. Børn og voksne var fint fordelt på hele legepladsen og de voksne indgik i flere tilfælde i legen.

Tegn vi ser efter

- Indretningen afspejler relevante pædagogiske overvejelser.
- Børnene anvender rummene og de tilgængelige materialer.
- Voksne anvender rummene og de tilgængelige materialer.

5. Organisering

Hvordan organiseres det pædagogiske arbejde?

Tegn hos børn

- Børnene kender overgangsrutinerne og mestrer overgangene.
- Der opstår ikke unødvendig ventetid.

Der opstod ventetid på blå stue ifm. de skulle klæde om til Generalprøven på Cirkusforestillingen. Det virkede ikke som om det var helt koordineret ift. at børnene skulle have deres Cirkustøj på (som de også skulle have på under forestillingen for forældrene) der opstod lidt forvirring mht. om alle børn havde tøj med, men overordnet set var det fint og ikke det store problem for børnene.

Organisering

Tegn hos voksne

- Organisering afspejler relevante pædagogiske overvejelser.

- De voksne forbliver i aktiviteten.
- Dagens ressourcer anvendes hensigtsmæssigt.
- Der arbejdes med en tydelig rollefordeling.
- Der arbejdes med mindre grupper.
- Overgange er organiseret således, at der ikke sker konfliktoptrapning.
- Organiseringen er synlig, eksempelvis i form af bordplaner, piktogrammer, mm.